

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/403
KARAR NO : 2021/388
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana a kar ı yapılan itirazın DAR YARGI YER NDE çözümlenmesinin gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : M.G.
Vekili : Av. A.Y. (dari Yargıda)
Davalı : Ankara Valili i

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Ankara Valili i Trafik Denetleme ube Müdürlü ünçe yapılan denetim sırasında, aday sürücü belgesi sahibi davacının 0,23 promil alkollü olarak araç kullandı ndan bahisle, hakkında 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 17. ve Karayolları Trafik Yönetmeli i'nin Ek 3. maddesi uyarınca, 08/08/2020 tarihli *aday sürücünün belgesinin iptaline dair tutanak* düzenlenmi , aday sürücü belgesi daimi olarak geri alınmı tır.

2. Davacı vekili, sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ın iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. **Ankara 17. dare Mahkemesi 17/09/2020 tarihli ve E.2020/1562, K.2020/1312 sayılı kararı** ile; "... Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı Kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er Kanun'larda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınaca ndan, sürücü belgesi geri alma tutana ına ve trafik para cezası i lemine kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u..." gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karara davacı vekilince yapılan itiraz, Ankara Bölge dare Mahkemesi 9. dari Dava Dairesinin 21/01/2021 tarihli ve E.2020/1782, K.2021/115 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmi tir.

4. Bu kez, davacı aynı istemle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

B. Adli Yargıda

5. **Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimli i 07/04/2021 tarihli ve D. .2020/5059, K.2020/5059 sayılı kararı** ile; *aday sürücünün sürücü belgesinin süresiz iptali* kararının idari i lem oldu u, bu i lemin ve bu i lemle birlikte verilen idari para cezasının iptali istemiyle yapılan ba vurunun, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi gere i çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

III. LG L HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Aday sürücülük" ba lıklı Ek 17. maddesi öyledir:

İlk defa sürücü belgesi alanlar en az bir yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.

Aday sürücülü ün süresi, aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme ve yeniden sürücü belgesi alma artları ile di er usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Aday sürücülerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen iptal edilme artlarının olu ması hâlinde, bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından sürücü belgeleri iptal edilir.”;

7. 17/04/2015 tarihli 29329 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeli inin "Aday sürücülük" ba lıklı Ek 3. maddesi öyledir:

“Bu maddenin yürürlü e girdi i tarihten itibaren ilk defa sürücü belgesi alanlar ile herhangi bir sebeple sürücü belgesi iptal edilmi olup da yeniden sürücü belgesi alanlar, belgenin alındı ı tarihten itibaren iki yıl süreyle aday sürücü olarak kabul edilir.

Aday sürücülük süresi içerisinde 2918 sayılı Kanunun;

a) 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin üç kez ihlal edilmesi,

b) 48 inci veya 118 inci maddelerine istinaden sürücü belgelerinin geri alınması,

c) 51 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi,

ç) 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üç kez ihlal edilmesi,

d) 74 üncü maddesinin üç kez ihlal edilmesi,

e) Koruyucu tertibatın kullanılması ile ilgili 78 inci maddesinin üç kez ihlal edilmesi hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi veya araç cinsine bakılmaksızın 0,20 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullanıldı ının tespit edilmesi veya toplam 75 ceza puanının a lması durumunda sürücü belgesi trafik görevlilerince iptal edilir.

Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda ba arılı olarak motorlu ta it sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu ki ilerin sürücü kurslarında e itime ba layabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik de erlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülü e engel hali bulunmadı ını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı ve varsa iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmi olması zorunludur.”

8. Uyu mazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Kanun'un 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dı nda trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına kar ı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Kanun'da idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan de i iklikten önceki hali ile, bu Kanun'da gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye i aret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamı olması kar ısında ve göreve ili kin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmü tür.

9. 01/06/2005 tarihinde 5326 sayılı Kanun'un yürürlü e girmesi üzerine Uyu mazlık Mahkemesince, sözü edilen Kanun'un di er kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara kar ı yapılacak itirazlara ili kin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: di er kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayana ı olan kanunun amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen ko ulları ta ıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin olanlarına kar ı 01/06/2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındı ına ve bu nedenle do an görev uyu mazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulundu una karar verilmi tir.

10. Daha sonra, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesini de i tiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi öyledir:

“(1) Bu Kanunun;

a) dari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

11. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler kar ılı nda uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret oldu u, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan di er tedbirler oldu u hükme ba lanmı ; *“Ba vuru yolu”* ba lıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise *“idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir.”* düzenlemeleri yer almı tır.

12. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i kurala ba lanmı , bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı ba lantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandı ı ifade edilmi tir.

13. 19/12/2006 tarihinde yürürlü e giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı ancak; idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i anla ılmaktadır.

14. Bu hükümler dikkate alınarak, Uyuşmazlık Mahkemesi, idari para cezası yönünden olu an olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmi olması ve dosya içeri inden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildi inin anla ılması halinde; idari para cezasına ili kin kararın hukuka aykırılı ı iddiasının da, idari yargı yerinde görülece i sonucuna varmı , idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar vermi tir.

15. 2918 sayılı Kanun'un Adli Kovu turma ve Cezaların Uygulanması ba lıklı Dokuzuncu Kısım'a dahil *“Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri”* ba lı ı altında düzenlenen 112. maddesinin ilk paragrafında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanun'daki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya i yerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılaca ı ifade edilmi ; böylelikle sürücü

belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin uygulamalar, trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dı ında tutulmu iken; 12/07/2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle de i iklik yapılarak maddenin ba lı 1, “Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki”; ekinde, madde ise öyledir:

“Bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kurulu larının yetkilendirildi i haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı “100 ceza puanını doldurmak” eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinle mi mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine i lenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, di er kanunlara göre görülen davalarla birle tirilemez.

.....”

16. 5326 sayılı Kanun'un “Saklı tutulan hükümler” ba lı ını ta ıyan 19. maddesi ise öyledir:

“(1) Di er kanunlarda kabahat kar ılı ında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapılmıncaya kadar saklıdır.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

17. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildi i üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli oldu u gerekçesiyle verilmi ve kesinle mi bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip oldu u seçenekler ile verdi i karar bakımından bir de erlendirme yapılması gerekmektedir.

18. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, “Olumsuz görev uyu mazlı ının bulundu unun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinle mi olması gerekir. Bu uyu mazlı ın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.” hükmüne göre, idari yargı yerinin kesinle mi görevsizlik kararı üzerine adliye mahkemesince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinle mesi halinde, olumsuz görev uyu mazlı ı do mu olacak; hukuk alanında do mu bulunan bu uyu mazlı ın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

19. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki “Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin karar vermesine de in erteler” hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait oldu unu belirten gerekçeli bir karar ile do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ına sahiptir. u kadar ki, ba vuru kararının, görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmesine de in i in incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

20. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyu mazlı ı do ması halinde her iki yargı merciince i ten el çekilmi oldu undan ba vurma iradesini davanın taraflarına bırakmı iken, bu yöntem nazaran daha kısa zamanda çözüme ula ılmasını amaçladı ı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, i ten el çekmeden do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ını tanımlı tır.

21. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemi ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re’sen Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmi tir.

22. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun’da öngörülen yöntem uymamakta ise de, davanın taraflarınca ba vuruda bulunulmadı ı gözetilerek, Sulh Ceza Hakimli ince re’sen yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun’un 19. maddesi kapsamında oldu unun kabulü ile Uyu mazlık Mahkemesinin önüne gelmi bulunan görev uyu mazlı ının çözüme kavu turulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyu mazlık Mahkemesinin kurulu amacına uygun olaca ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN’in, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL’ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

24. Dava, 2918 sayılı Kanun’un Ek 17. maddesi uyarınca düzenlenen aday sürücü belgesinin iptaline ili kin tutana ın iptali istemiyle açılmı tır.

25. Uyu mazlık Mahkemesince, 2918 sayılı Kanun’un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20. maddesi ile yapılan de i iklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun birlikte incelendi inde, 2918 sayılı Kanun’un, bu Kanun’daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendi i 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmedi i ve 5326 sayılı Kanun’un 19. maddesinde, di er kanunlarda kabahat kar ılı ında öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ili kin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldı ı dikkate alındı ında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait oldu u sonucuna varılmı iken; 2918 sayılı Kanun’un 112. maddesinde yapılan yeni düzenleme ile Kanun’da yer alan göreve ili kin maddenin de i tirildi i ve idari yaptırımlarla ilgili Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun de i ikli in yapıldı ı sonucuna varılmı , 5326 sayılı Kanun’un “Saklı tutulan hükümler” ba lı ını ta ıyan 19. maddesinde, “di er kanunlarda kabahat kar ılı ında öngörülen belirli bir süre için,

ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklıdır” denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklı tutulan, ba ka bir deyi le, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan *ehliyetin geri alınmasına* ili kin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun’un 20.maddesiyle, 2918 sayılı Kanun’un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile yeniden düzenlendi i ve bu karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi i gözetilerek, sürücü belgesi geri alma tutana mının iptali istemiyle yapılan itirazların adli yargı yerinde görülece ine karar verilmi tir.

26. Somut olayda ise, davacının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun Ek 17. maddesi uyarınca aday sürücü belgesinin iptaline karar verilmi tir. Yukarıda anlatılan nedenler ile sürücü belgesinin belli bir süre için geri alınması de il iptal edildi i dikkate alındı ında bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir i lem oldu u ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 19. maddesi kapsamında bulunmadı ı açıktır.

27. ncelenen uyu mazlıkta, *sürücü belgesinin iptaline* ili kin kararın idarenin tek taraflı bir ekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptı ı bir idari i lem oldu u, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadı ı anla ıldı ından, aday sürücü belgesinin iptaline kar ı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tir.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimli ince yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun’un 19. maddesi kapsamında kabulü ile, Ankara 17. dare Mahkemesince verilen 17/09/2020 tarihli ve E.2020/1562, K.2020/1312 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimli ince yapılan BA VURUNUN 2247 sayılı Kanun’un 19. maddesi kapsamında KABULÜ ile, Ankara 17. dare Mahkemesince verilen 17/09/2020 tarihli ve E.2020/1562, K.2020/1312 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN